

عظمت علامه طباطبایی به آزاداندیشی اوست

به گزارش روابط عمومی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، غلامحسین ابراهیمی‌دینانی، مدیر گروه فلسفه اسلامی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در مراسم اختتامیه همایش فلسفه و علوم پایه و به مناسبت همزمانی این همایش با سالگرد ایام رحلت علامه طباطبایی به بیان گوشه‌هایی از ویژگی علمی و عملی ایشان پرداخت.

عظمت علامه طباطبایی به آزاداندیشی اوست/ فلسفه روئین‌تن از بین نمی‌رود

به گزارش روابط عمومی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، غلامحسین ابراهیمی‌دینانی، مدیر گروه فلسفه اسلامی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در مراسم اختتامیه همایش فلسفه و علوم پایه و به مناسبت همزمانی این همایش با سالگرد ایام رحلت علامه طباطبایی به بیان گوشه‌هایی از ویژگی علمی و عملی ایشان پرداخت.

وی با بیان این‌که هرچه دارد از آن مرد بزرگ است، اظهار کرد: ما باید به علامه طباطبایی و همه بزرگان خود از ابن‌سینا گرفته تا ملاصدرا و ارسطو و افلاطون احترام بگذاریم و شکرگزار آنان باشیم؛ چراکه هرکدام از این بزرگان بخشی از حقیقت را به ما نشان دادند.

مدیر گروه فلسفه اسلامی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران تأکید کرد: اگر هرکدام از این بزرگان نبودند، ما باید از نقطه صفر شروع می‌کردیم و کار بسیار دشواری در پیش داشتیم. فیزیک نیوتن و حتی فیزیک ارسطو که امروز بی‌معناست، بخشی از حقیقت را برای ما نموده‌اند.

وی با بیان این‌که علامه طباطبایی بخشی از حقیقت را به طور مستقیم و غیرمستقیم به افراد بسیاری نشان داد، خاطرنشان کرد: هیچ‌کس، حتی خداوند متعال حقیقت مطلق را به ما نشان نمی‌دهد؛ انسان چشم مطلق‌بین ندارد و حقیقت مطلق باید مقید شود تا انسان بتواند آن را دریابد. هیچ کس مالک حقیقت نیست و هرکس بخشی از حقیقت را دارد.

دینانی ادامه داد: اگر علامه طباطبایی نبود، معلوم نبود که ما چه وضعیتی داشتیم. او به طور مستقیم و غیرمستقیم شاگردان بسیاری تربیت کرد و با بی‌ادعایی – در حالی که در فقه چیزی از فقه‌ای زمان خود کم نداشت – به تدریس فلسفه پرداخت؛ چندین بار درس فلسفه ایشان را تعطیل کردند و او در این راه زحمت‌ها کشید و تهمت‌ها شنید.

استاد دانشگاه تهران با اشاره به این‌که فیلسوف در آن زمان زندگی دشواری داشت، اظهار کرد: علامه طباطبایی با وجود تمام محدودیت‌ها و موانع، به تدریس فلسفه ادامه داد و با هوشیاری و هوش الهی خود، به تفسیر روی آورد و در پناه تفسیر خود توانست فیلسوفانه زندگی کند.

وی با بی‌نظیر دانستن حیات فلسفه در ایران، از فارابی و ابن‌سینا تا ملاصدرا و علامه طباطبایی، ادامه داد: در هیچ کشور اسلامی غیر از ایران، حتی در دانشگاه‌های بزرگ کشوری چون عربستان، اثری از فلسفه و حتی علم کلام نیست و وجود فلاسفه در کشورهایی چون مصر و سوریه نیز ناشی از تحصیل دانشجویان این کشورها در دانشگاه‌های اروپا و آمریکا بوده است.

نویسنده کتاب «؛ماجرای فکری فلسفی در جهان اسلام» با اشاره به لطف پدران و استادانه علامه طباطبایی در حق وی، بیان کرد: اگر علامه طباطبایی نبود، شاید برای همیشه در حیرانی مانده و حتی تاکنون زنده نمی‌ماندم. ما باید قدردان و سیاس‌گزار علامه طباطبایی باشیم، به سبب آن‌که او بخشی از حقیقت را به ما نشان داد و باید بکوشیم تا ما نیز بخشی از حقیقت را به آیندگان خود نشان دهیم.

وی علامه طباطبایی را یکی از بزرگترین فلاسفه اسلامی در عصر حاضر خواند و تصریح کرد: شاید بتوانم ادعا کنم که چنین شخصیتی – با وجود معدود بودن آثار فلسفی – از زمان ملاصدرا تاکنون کم‌نظیر بوده است. عظمت علامه جدای از دانسته‌ها، آثار و تفاسیر و نیز تقدیر به تمام فرائض و مستحبات شرعی، به آزاداندیشی و آزادمنشی او بود.

دینانی در بخشی از سخنان خود فلسفه را در عین نقدپذیر بودن، در مقابل برخی شبهه‌های علم جدید «؛روئین‌تن» دانست و به تبیین فرق بین معنای فلسفه و فلسفیدن/ فهم و فهمیدن پرداخت و فهم را امری چارچوب یافته و منجمد و فهمیدن را فرآیندی روان توصیف کرد.

وی همچنین در مجالی دیگر، به تبیین فرق بین مفاهیم زمان و تاریخ پرداخت و عبارت از زمان تحقق یافته خواند و ادامه

داد: فلسفه و علم به سرعت به پیش می‌روند و ما باید با تعقل و فلسفیدن، خود را از زندانی شدن در چارچوب ذهن و فلسفه و ایده يك فیلسوف خاص برهانیم.

دینانی در بخش دیگری از سخنان خود «#پرسش» را منشأ پیشرفت علم و فلسفه دانست و افزود: پرسش (پرسش‌های بنیادی از هستی و شئون آن و از آغاز و انجام) منشأ پیشرفت علم و فلسفه و بزرگ‌ترین وجه تمایز انسان و حیوان است. حیوانات در دوران تاریخی خود به غیر از پاره‌ای تغییرات بیولوژیکی و زیستی، تغییری نداشته‌اند. این عدم تغییر، ناشی از عدم فهم و عدم فهم نیز ناشی از پرسش نداشتن است.

مدیر گروه فلسفه اسلامی مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران ادامه داد: انسان به دلیل دارا بودن عقل می‌پرسد و این عقل مسائل بسیاری را برای وی کشف می‌کند و دومین ویژگی عقل نیز آن است که نادانی انسان را به وی نشان می‌دهد.